

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

09.10.2023

Vår referanse

2023/9025

Deres dato:

«RefDato»

Deres referanse

«Ref»

Kommunene i Troms og Finnmark

Telefonnummer til saksbehandler

Gøril Toresen, 77642088

Orientering om statsbudsjettet for 2024 og det økonomiske opplegget for kommunene

Regjeringen la frem statsbudsjettet for 2024 (Prop. 1 S 2023-2024) fredag 6. oktober 2023.

Dette notatet gir en oppsummering av de viktigste elementene i statsbudsjettet for 2024 vedrørende kommuneøkonomi, det generelle økonomiske opplegget for kommunene og anslag på frie inntekter i 2024 for kommunene i Troms og Finnmark.

1 Kommuneøkonomien i 2023

I statsbudsjettet anslås det at kommunesektorens skatteinntekter vil bli 4,1 mrd. kr høyere enn det som ble lagt til grunn i RNB 2023. Økningen må ses i sammenheng med at lønns- og sysselsettingsveksten har vært høyere enn forventet.

Kostnadsveksten nedjusteres til 4,5 prosent, mot 5,2 prosent i RNB 2023. Dette trekker isolert sett inntektsveksten i 2023 opp med 3,2 mrd. kr.

Med høyere skatteinngang og lavere kostnadsvekst styrkes kommunesektoren samlet sett med 7,3 mrd. kr. sammenliknet med RNB 2023. Realnedgangen i kommunesektorens frie inntekter anslås nå til -4,0 mrd. kr.

2 Generelt om kommuneopplegget i 2024

Kommunesektoren får i 2024 en vekst i frie inntekter på om lag 6,4 mrd. kr. Veksten er høyere enn det som ble varslet i kommuneproposisjonen i mai, da veksten ble anslått til mellom 5,6-5,9 mrd. kr. Veksten må ses i sammenheng med at anslaget på kommunesektorens pensjonskostnader er høyere enn det som ble anslått i kommuneproposisjonen.

Av veksten på 6,4 mrd. kr. får kommunene en vekst i frie inntekter på om lag 5,1 mrd. kr. Innenfor veksten til kommunene er det lagt inn bindinger på 250 mill. kr:

- 150 mill. kr. begrunnes med økt satsing på psykisk helse og rus
- 100 mill. kr. er fordelt til de kommunene som taper mest på modellen for gradert basiskriterium

Fylkeskommunene får en vekst på om lag 1,3 mrd. kr. mrd. kr. Innenfor veksten til fylkeskommunen er 300 mill. kr. begrunnet med omlegging av inntektssystemet.

I tillegg foreslås det å styrke bevilgningen til helsestasjon og skolehelsetjenesten med 40 mill. kr. som vil bli utbetalt over rammetilskuddet til kommunene. *Se Prop. 1S (2023–2024) for Helse- og omsorgsdepartementet.*

2.1 Handlingsrom

	Kommuner (i mrd. kr.)	Fylkes- kommuner (i mrd. kr.)	Kommune- sektoren samlet (i mrd. kr.)
Realvekst i frie inntekter 2024	5,1	1,3	6,4
Merkostnader demografi	-3,1	-0,8	-3,9
Merkostnader pensjon	-1,8	-0,2	-2,0
Satsinger innenfor frie inntekter	-0,25	-0,3	-0,55
Styrket bevilgning til helsestasjon og skolehelsetjeneste	0,04	0	0,04
Handlingsrom	-0,01	0,0	-0,01

Regjeringens forslag vil altså redusere kommunesektorens handlingsrom med 10 mill. kr. i 2024 når det er tatt hensyn til merutgifter til demografi og pensjon, samt satsinger innenfor veksten.

2.2 Pris- og lønnsvekst 2023 og 2024 (kommunal deflator).

Årlig lønns- og prisvekst i kommunesektoren måles ved den kommunale deflatoren (prosent).

	Anslag 2023 i RNB	Anslag 2023 i statsbudsjettet	Anslag 2024
Deflator	5,2 %	4,5 %	4,3 %
Sysselsetting, lønnsvekst og pensjonskostnader mv.	5,5 %	5,5 %	4,9 %
<i>Lønnsvekst</i>	5,4 %	5,4 %	4,9 %
<i>Effekt av arbeidsgiveravgift</i>	0,1 %	0,1 %	
Vekst i varer og tjenester	4,9 %	3,2 %	3,4 %
Lønnsandel (pst)	57,5 %	57,5 %	57,5 %

Kostnadsveksten er nedjustert fra 5,2 prosent i RNB til 4,5 prosent nå. Dette skyldes redusert prisvekst på varer og tjenester, i hovedsak som følge av lavere energipriser, men også moderat utvikling i byggekostnader og transport trekker noe ned.

I 2024 anslås kommunal deflator til 4,3 prosent og lønnsveksten til 4,9 prosent. Dette betyr at i kommunesektorens inntektsrammer for 2024 ligger inne en kompensasjon for anslått pris- og lønnsvekst på 4,3 prosent.

2.3 Kommunal skattøre 2024

Den kommunale skattøren angir hvilken andel av skatt på alminnelig inntekt for personlige skatteyttere som tilfaller kommunesektoren. Det er langvarig praksis for at skattørene fastsettes med sikte på at skatteinntektene skal utgjøre 40 prosent av kommunenes samlede inntekter. Gjeldende skattører ville gitt noe for høy skatteandel i 2024. Dette må blant annet ses i sammenheng med en relativt høy forventet vekst i lønnsinntekter og i reguleringen av pensjonsinntekter.

Skattøren for 2024 foreslås derfor redusert for både kommunene og fylkeskommunene:

	2024 Skattøre i prosent	Endring fra 2023 (prosentpoeng)
Kommunene	10,95	-0,2
Fylkeskommunene	2,35	-0,1

Kommunesektorens inntekter fra skatt på inntekt og formue anslås med dette opplegget å utgjøre 263,5 mrd. kr. i 2024. Dette tilsvarer en nominell økning på 5,7 prosent fra 2023. Kommunenes andel anslås til å utgjøre 220,25 mrd. kr.

Kommunenes frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd. Tabell 2.2 i Prop. 1 S (2023-2024) viser de frie inntektene i 2023 og 2024 fordelt på skatteinntekter og rammetilskudd.

Statsforvalteren oppfordrer kommunene til å gjennomføre regelmessige beregninger på egne frie inntekter gitt utviklingen i skatteinngangen til kommunen, og ikke minst for landet. Gitt omfordelingseffektene som ligger i inntektssystemet, og ettersom de fleste kommunene i Troms og Finnmark har skatteinntekter på under 90 prosent av landsgjennomsnittet, er det utviklingen nasjonalt som har størst betydning.

2.4 Andre aktuelle saker med betydning for kommunesektoren

Gradert basiskriterium

Modellen for gradert basiskriterium – det vil si en differensiering av kompensasjonen for smådriftsulemper - ble innført i 2017. Regjeringen varslet i Hurudalsplattformen at denne modellen skulle fjernes, og at alle kommunene skulle få samme beløp gjennom basiskriteriet. Som varslet i

kommuneproposisjonen bindes 100 mill. kr. av veksten i de frie inntektene til en kompensasjon til de kommunene som taper mest på modellen for gradert basiskriterium. Regjeringen vil vurdere utformingen av basiskriteriet i forbindelse med den helhetlige gjennomgangen av inntektssystemet, som er varslet lagt frem i en stortingsmelding til våren. Det tas sikte på at det nye inntektssystemet til kommunene innføres fra 2025.

Grunnrenteskatt på havbruk

Grunnrenteskatt på havbruk ble innført fra og med 2023. Bruttoprovenyet fra grunnrenteskatten blir anslått til om lag 5 mrd. kr. Det er lagt opp til at kommunene og fylkeskommunene skal få inntekter tilsvarende halvparten av inntektene fra grunnrenteskatt. Vertskommunene og – fylke får inntekt fra produksjonsavgiften, som ble økt til 90 øre per kilo fra 1. juli 2023. Samtidig er vertskommunene og – fylkene sin del av inntekten fra salg av nye konsesjoner økt fra 40 til 55 prosent (Post 60 Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner under Nærings- og fiskeridepartementet).

I tillegg la regjeringen i Prop. 78 LS (2022-2023) opp til å gi en ekstrabevilgning i år der grunnrenten var høy, fordelt til kommunene etter kostnadsnøkkelen i rammetilskuddet, og til fylkeskommunene. Regjeringen foreslår nå at ekstrabevilgningen blir brukt til å delfinansiere tiltak på barnehageområdet. Midlene til barnehagetiltakene er forslått plassert på kommunene sitt rammetilskudd.

Lavere foreldrebetaling i barnehage

Fra 1. august 2024 går den maksimale foreldrebetalingen i barnehagen ned fra 3 000 til 2 000 kr. i måneden. For kommuner i sentralitetssone 5 og 6 går prisen ned til 1 500 kr. per måned. Dette kommer på toppen av at regjeringen allerede har innført gratis barnehage i Nord-Troms og Finnmark, og gratis barnehage fra det tredje barnet i en familie.

Rentekompensasjonsordning

Som varslet i Hurudalsplattformen innfører regjeringen en kompensasjonsordning for investeringer i utstyr og areal som er tilrettelagt for praktiske fag og undervisningsmetoder. Regjeringen legger opp til en låneramme på totalt 8 mrd. kr. til kommunene, fordelt på 1 mrd. kr. per år i 8 år. Dette betyr at kommunene vil få dekket rentene når de tar opp lån til å investere i utstyr og skolebygg, som f.eks. skolekjøkken, sløydsaler og musikkrom som kan gjøre skolen mer praktisk orientert (post 61 under Kunnskapsdepartementet sitt budsjettområde).

Eldreomsorg

Regjeringen foreslår 75 mill. kr. til ulike tiltak som oppfølging av Bo hjemme-reformen. I tillegg økes tilskuddet til heldøgns omsorg. En tildelingsramme på 3 mrd. kr. for investeringstilskudd i 2024 gir rom for om lag 1 500 plasser. (post 63 under Helse- og omsorgsdepartementet sitt budsjettområde).

2.5 Korreksjonssaker

Under følger en omtale av saker hvor det er gjort endringer i rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner som følge av endringer i oppgavefordelingen, regelendringer, innlemming av øremerkede tilskudd mv. Se nærmere informasjon i tabell 5.9 i Prop.1 S Kommunal- og distriktsdepartementet om omtale av den enkelte sak under tabellen.

Tabell 5.9 Endringer i rammetilskotet som følge av endringer i oppgaver mv.

	(i 1 000 2024-kroner)	
	Kommunar	Fylkeskommunar
Statlege og private skular – endring i elevtal	-119 955	-38 325
Ny opplæringslov – regelendringar med økonomiske konsekvensar for kommunesektoren	47 235	252 408
Ekstraordinære inntekter frå konsesjonskraft – reversert trekk i rammetilskotet	558 005	344 190
Gevinstar knytt til nytt prøvegjennomføringssystem i skulen	-6 571	
Gratis deltids plass på SFO på 2. trinn – heilårseffekt av endring i 2023	863 567	
Gratis barnehage i tiltakszona i Finnmark og Nord-Troms – heilårseffekt av endring i 2023	71 352	
Gratis barnehage frå tredje barn i barnehagen – heilårseffekt av endring i 2023	24 000	
Redusert pensjonspåslag for private barnehagar	-57 469	
Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen – heilårseffekt av endring i 2023	66 778	
Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2024	1 560 065	
Ytterlegare reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2024 i kommunar i sentralitetssone 5 og 6	72 340	
Pasienttilpassa basistilskot – heilårseffekt av endring i 2023	250 000	
Auka barnetillegg i kvalifiseringsprogrammet – heilårseffekt av endring i 2023	1 043	
Auka rettleiande satsar for sosialhjelp – heilårseffekt av endring i 2023	295 788	
Endringar i kontantstønad – konsekvensar for barnehage	119 700	
Vaksinasjon mot covid-19 – eingongsløyving i 2023	-70 924	
Overføring av fylkeskommunane sitt skjønstilskot til kommunane sitt innbyggartilskot	44 000	
Overføring av fylkeskommunane sitt skjønstilskot til kommunane sitt skjønstilskot	8 200	
Landslinjer – endring i tilbod		-4 519
Gratis ferjer og reduksjon av takstar – heilårseffekt av endring i 2023		216 600
Prisjustering av lærlingtilskotet		-65 900
Auka CO ₂ -avgift – kompensasjon til fylkeskommunane		49 700
Tannhelse – eingongsløyving i 2023		-15 645
Barnevern i Oslo – eingongsløyving i 2023		-20 130
Nordøyvegen – tilskot til dekking av kapitalkostnader		80 000
Distrikts- og regionalpolitiske tilskot– tilbakeføring til øyremerkte tilskot		-113 975
Avvikling av fylkeskommunane sitt skjønstilskot		-398 808
Overføring av fylkeskommunane sitt skjønstilskot til fylkeskommunane sitt innbyggartilskot		346 608
Sum	3 727 154	632 204

Kommunene og fylkeskommunene

Statlige og private skoler – endring i elevtall

Som følge av økte tall på elever i statlige og private skoler blir rammetilskuddet til kommunene og fylkeskommunene redusert med henholdsvis 120,0 mill. kr. og 38,3 mill. kr. Se Grønt hefte (H-2548 N) for nærmere omtale av trekk- og korreksjonsordningen for elever i statlige og private skoler.

Ny opplæringslov – regelendringer med økonomiske konsekvenser for kommunesektoren

Stortinget vedtok ny opplæringslov i juni 2023, jf. Innstilling 442 L (2022-2023). Lovendringene skal etter planen tre i kraft fra høsten 2024. For at kommuner og fylkeskommuner skulle kunne forberede seg, ble rammetilskuddet til kommunene og fylkeskommunene økt med henholdsvis 5 mill. kr. og 56 mill. kr. i 2023. Som kompensasjon for flere ulike lovendringer blir rammetilskuddet til kommunene økt med ytterligere 47,2 mill. kr. i 2024, og rammetilskuddet til fylkeskommunene med ytterligere 252,4 mill. kr. Med i denne beregningen er tilskuddet til yrkesfaglig rekvalifisering, som blir innlemmet i rammetilskuddet til fylkeskommunene. For nærmere omtale se Prop. 1 S (2023-2024) for kunnskapsdepartementet.

Ekstraordinære inntekter fra konsesjonskraft – reversert trekk i rammetilskuddet

I saldert budsjett for 2023 ble det vedtatt et ettårig trekk i rammetilskuddet på til sammen 3 mrd. kr. fra kommuner og fylkeskommuner med konsesjonskraftsinntekter på prisområdene Østlandet (NO1), Sørlandet (NO2), og Vestlandet (NO5). Trekket var fordelt med 2,2 mrd. kr. på kommunene og 0,8 mrd. kr. på fylkeskommunene. I RNB for 2023 ble trekket redusert med 1 665 mill. kr. for kommunene og 470 mill. kr. for fylkeskommunene som følge av lave strømpriser. Resterende beløp er tatt inn igjen i rammetilskuddet fra 2024 fordelt med 558 mill. kr. på kommunene og 344,2 mill. kr. på fylkeskommunene.

Kommuner***Gevinster knyttet til nytt prøvegjennomføringssystem i skolen***

Nytt prøvegjennomføringssystem øker graden av digitalisering og gir gevinster og for kommunesektoren. Kommunene sin gevinst, som i stor grad er knyttet til digitalisering av kartleggingsprøver, er i 2024 vurdert til 6,6 mill. kr. Rammetilskuddet blir redusert tilsvarende. For fylkeskommunene sin del blir det trolig satt i verk tiltak under eksamensgjennomføringen i 2024, og rammetilskuddet til fylkeskommunen blir derfor ikke redusert i 2024. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2023-2024) for Kunnskapsdepartementet.

Gratis deltids plass på SFO på 2. trinn – helårseffekt av endring i 2023

Det er fra høsten 2023 innført gratis 12 timers SFO på 2. trinn. Som følge av dette økte rammetilskuddet med 690 mill. kr. Tiltaket får helårseffekt i 2024, og rammetilskuddet øker derfor med ytterligere 863,6 mill. kr. som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for grunnskole. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2023-2024) for Kunnskapsdepartementet.

Gratis barnehage i tiltakssonen i Finnmark og Nord-Troms – helårseffekt av endring i 2023

For å gjøre Finnmark og Nord-Troms mer attraktive for småbarnsfamilier er det fra høsten 2023 innført gratis barnehage for alle barn i tiltakssonen. Som følge av dette økte rammetilskuddet med 77,2 mill. kr. Tiltaket får helårseffekt fra 2024, og rammetilskuddet øker med ytterligere 71,4 mill. kr. som blir fordelt særskilt (tabell C) til kommunene i tiltakssonen. Lavere maksimalpriser fra 1. august 2024 gjør at kostnaden blir lavere enn det som tidligere ble lagt til grunn. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2023-2024) fra Kunnskapsdepartementet.

Redusert pensjonspåslag for private barnehager

Fra 1. januar 2022 ble pensjonspåslaget for private barnehager redusert fra 13 prosent til 10 prosent av lønnskostnadene i de kommunale barnehagene. Det ble samtidig innført en treårig overgangsordning for enkeltstående barnehager, slik at de skulle få lengre tid til å tilpasse seg. Som følge av dette er rammetilskuddet redusert både i 2022 og 2023. Siden pensjonspåslaget til de enkeltstående barnehagene blir tappet videre ned i 2024, blir rammetilskuddet redusert med ytterligere 57,5 mill. kr. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2023-2024) for Kunnskapsdepartementet.

Reduksjon i maksimale foreldrebetaling i barnehagen – helårseffekt av endring i 2023

Maksimalprisen for foreldrebetaling i barnehagen ble fra 1. januar 2023 redusert med 3 000 kr. per måned. Kommunesektoren ble kompensert med en økning i rammetilskuddet på 329,2 mill. kr. i saldert budsjett for 2023. Den uventede høye prisveksten i 2023 gjorde at den reelle reduksjonen i maksprisen ble høyere enn det som ble lagt til grunn, og kommunene ble derfor kompensert med ytterligere 169,1 mill. kr. i sammenheng med RNB for 2023. Det er tatt hensyn til prisveksten i utregningen av helårseffekten i 2024. Videre er det lagt til grunn at økningen i etterspørsel etter barnehageplasser først slår inn for fullt fra barnehageåret 2023-2024. Rammetilskuddet øker derfor med ytterligere 66,8 mill. kr. som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2023-2024) fra Kunnskapsdepartementet.

Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2024

Den maksimale foreldrebetalingen i barnehagen blir videreført på 3 000 kr. per måned fra 1. januar 2024. Fra 1. august 2024 blir foreldrebetalingen redusert til 2 000 kr. per måned. Som kompensasjon blir rammetilskuddet økt med 1 560,1 mill. kr. som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2023-2024) for Kunnskapsdepartementet.

Ytterligere reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehager i 2024 i kommuner i sentralitetssone 5 og 6.

For kommuner i sentralitetssone 5 og 6 blir den maksimale foreldrebetalingen redusert til 1 500 kr. per måned fra 1. august 2024. Som kompensasjon blir rammetilskuddet økt med 72,3 mill. kr. som blir fordelt særskilt (tabell C) til kommunene i sentralitetssone 5 og 6. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2023-2024) fra Kunnskapsdepartementet.

Pasienttilpasset basistilskudd – helårseffekt av endring i 2023

Basistilskuddet til fastleger ble økt og lagt om fra 1. mai 2023. Som kompensasjon er rammetilskuddet til kommunene økt med 480 mill. kr. Tiltaket får helårseffekt i 2024, og rammetilskuddet blir derfor økt med ytterligere 250 mill. kr. som blir fordelt over delkostnadsnøkkelen for kommunehelse. Se omtale i Prop. 1 S (2023-2024) fra Helse- og omsorgsdepartementet.

Økt barnetillegg i kvalifiseringsprogrammet – helårseffekt av endring i 2023

Som kompensasjon økning i barnetillegget i kvalifiseringsprogrammet fra 1. februar 2023, ble rammetilskuddet til kommunene økt med 10 mill. kr. i 2023. Tiltaket får helårseffekt i 2024, og rammetilskuddet øker derfor med ytterligere 1 mill. kr. som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2023-2024) fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Økte rettleidende satser for sosialhjelp – helårseffekt av endring i 2023

Ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2023 ble de rettleidende satsene for sosialhjelp satt opp med 10 prosent fra 1. juli 2023. Kommunesektoren ble kompensert gjennom en økning i rammetilskuddet på 284 mill. kr. Tiltaket får helårseffekt i 2024, og rammetilskuddet øker derfor med ytterligere 295,8 mill. kr. som fordeles etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2023-2024) fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Endringer i kontantstøtten – konsekvenser for barnehage

Endringer i kontantstøtten i 2024 er ventet å føre til økt etterspørsel etter barnehageplass. Som kompensasjon for dette øker rammetilskuddet i 2024 med 119,7 mill. kr. som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Se nærmere omtale i Prop. 1 S (2023-2024) for Barne- og familiedepartementet.

Vaksinasjon mot covid-19 – engangsbevilgning i 2023

I RNB for 2023 ble rammetilskuddet til kommunene økt med 68 mill. kr. som kompensasjon for en oppfriskningsdose til særskilte grupper våren 2023. Dette var en engangsbevilgning, og rammetilskuddet blir derfor redusert med 70,9 mill. kr. i 2024.

3 Skjønnsmidler i 2024

Den samlede skjønnsrammen til kommunene i Norge i 2024 blir økt fra 950 mill. kr. i 2023 til 1 00 mill. kr. i 2024. Dette er en økning på 5,3 prosent sammenliknet med 2023.

Departementet holder i 2024 tilbake 175 mill. kr. av skjønnsstilskuddet til uforutsatte hendelser (reservepotten). Dette er en økning på 55 mill. kr. sammenliknet med 2023. Midlene er flyttet fra departementets prosjektskjønnsnett og fra reservepotten til fylkeskommunene. Midlene skal hovedsakelig brukes til å kompensere kommuner og fylkeskommuner som har merutgifter som følge av naturskade eller andre kritiske, uventede hendelser. Det blir foreslått at både kommuner og fylkeskommuner kan søke om kompensasjon fra reservepotten. Videre blir 25 mill. kr. foreslått satt av til utviklings- og fornyingsprosjekt (prosjektskjønn). Nærmere omtale av kriteriene for bruk og rapportering av skjønnsstilskuddet i 2022, er gitt i kommuneproposisjon for 2024.

Basisrammen for kommunene samlet blir foreslått til 800 mill. kr., som er uendret fra 2023. Fylkesrammen for Troms og Finnmark holdes på samme nivå som i 2023, og er på 105,8 mill. kr. Av disse er 26,45 mill. kr. fordelt i basisskjønn, og fordelingen er vist i Grønt hefte 2024. Resterende 79,35 mill. kr. er holdt tilbake for fordeling gjennom budsjettåret.

4 Inntektssystemet

Utgiftsutjevningen

For at inntektssystemet skal fange opp utgiftsbehovet i kommunene, legges blant annet oppdaterte kriteriedata og siste tilgjengelige regnskapstall til grunn i utgiftsutjevningen. På grunn av koronasituasjon, med ekstraordinære overføringer til kommunesektoren og endret aktivitet mellom de ulike sektorene i 2020 og 2021, har regnskapstall for 2019 blitt brukt i utgiftsutjevningen de to siste årene. I statsbudsjettet for 2024 blir regnskapstallene fra 2022 brukt. Ved beregningen av samlet utgiftsbehov blir konserntallene brukt, på samme måte som for fylkeskommunene. Oversikt over utgiftsutjevningen per kommune finnes i grønt hefte tabell a-k.

Regionalpolitiske tilskudd

Satsene for distriktstilskuddet for Nord-Norge i 2024 er prisjustert.

	Sats per innbygger i 2024
Troms (utenfor tiltakssonen)	3 861
Tiltakssonen i Troms	4 550
Finnmark	9 427

Oversikt over regionalpolitisk tilskudd per kommune finnes i grønt hefte tabell d-k.

Småkommunetillegget

25 av kommunene i Troms og Finnmark har mindre enn 3 200 innbyggere pr. 1.1.2023, og kvalifiserer til småkommunetillegg. Av disse har alle utenom Båtsfjord en distriktsindeks på 35 eller lavere, og får dermed småkommunetillegg etter høyeste sats. Satsen for distriktsindeks 35 eller lavere for 2024 er på 6,525 mill. kr. for kommunene i Troms utenfor tiltakssonen, og 14,135 mill. kr. for kommuner i tiltakssonen i Troms, samt kommuner Finnmark. Båtsfjord får 11,308 mill. kr. i 2024. Oversikten over verdier på småkommunetillegg finnes i grønt hefte tabell D-k.

Distriktsindeks	Kommuner utenfor tiltakssonen (1 000 kr), per kommune	Kommuner i tiltakssonen (1 000 kr.), per kommune
Indeks 0-35	6 526	14 135
Indeks 36-38	5 875	12 719
Indeks 39-41	5 221	11 308

Inntektsgarantiordningen (Ingar)

Inntektsgarantiordningen skal sikre at ingen kommuner har en beregnet vekst i rammetilskuddet fra ett år til det neste, som er lavere enn 400 kr. per innbygger under beregnet vekst på landsbasis. Endringer som blir omfattet av inntektsgarantiordningen er systemendringer, innlemming av øremerkede tilskudd, endringer i regionalpolitiske tilskudd, endringer i folketall og sammensetning, samt endringer i kriteriedata.

I Troms og Finnmark er det 4 kommuner som får noe på INGAR, mot 7 kommuner i 2023. Oversikten over inntektsgarantiordningen finnes i grønt hefte tabell b-k.

Regionsentertilskudd

Regionsentertilskuddet tildeles kommuner som slår seg sammen i forbindelse med kommunereformen, og som etter sammenslåingen får om lag 8 000 innbyggere. Tilskuddet tildeles med en sats per innbygger på 76 kr., og en sats per sammenslåing på 6,617 mill. kr.

Hammerfest og Senja får regionsentertilskudd i 2024 med henholdsvis 4,477 mill. kr. og 4,746 mill. kr. Oversikten over regionsentertilskudd finnes i grønt hefte tabell b-k.

4 Toppfinansieringsordning for ressurskrevende tjenester

Målet for ordningen er å legge til rette for at kommunene kan gi et godt tjenestetilbud til mottakere som har krav på omfattende helse- og omsorgstjenester. Kompensasjonsgraden holdes i 2024 uendret på 80 prosent. Innslagspunktet økes med 5,4 prosent, fra 1,546 mill. kr. til 1,608 mill. kr. Økningen tilsvarer den beregnede lønnsveksten for 2023.

Tilleggskompensasjon for mindre kommuner med høye utgifter til ressurskrevende tjenester

I 2023 ble det utbetalt 82,8 mill. kr. til 31 kommuner. For 2024 foreslås bevilgningen økt til 88,4 mill. kr., noe som er en økning på 5,6 mill. kr., eller 6,8 prosent.

Tildelingskriterier:

- Har høye utgifter til ressurskrevende tjenester per innbygger
- Har færre enn 3 200 innbyggere
- Har gjennomsnittlige skatteinntekter de siste tre årene som er lavere enn 120 prosent av landsgjennomsnittet
-

Med høye utgifter til ressurskrevende tjenester menes den delen av kommunens innrapporterte nettoutgifter i toppfinansieringsordningen som er «egenandeler»/utgifter opp til innslagspunktet. De kommunene som oppfyller kriteriene over, får kompensert for 80 prosent av utgiftene over en terskelverdi per innbygger, som i 2024 er beregnet til 5 300 kr. per innbygger.

7 Vekst i frie inntekter for kommunene i Troms og Finnmark

Tabellen på neste side viser anslaget på frie inntekter i 2024 for kommunene i Troms og Finnmark, anslått nominell vekst og realvekst, målt fra anslaget på oppgavekorrigert regnskap 2023. Realveksten tar hensyn til anslått lønns- og prisvekst i 2024 på 4,3 prosent.

Fra 2023 til 2024 er det på landsbasis anslått en nominell vekst på 4,7 prosent og en realvekst på 0,4 prosent i kommunenes frie inntekter (fra anslaget på oppgavekorrigert frie inntekter i 2023).

Kommunene i Troms anslås samlet sett å få en nominell vekst i de frie inntektene på 4,8 prosent, og den nominelle veksten for kommunene i Finnmark anslås til 4,3 prosent. Realveksten for kommunene i Troms anslås til 0,5 prosent. For kommunene i Finnmark anslås det nullvekst i de frie inntektene etter at pris- og lønnsveksten trekkes fra.

I all hovedsak kan variasjonen i veksten mellom kommunene forklares med utviklingen og endringen i befolkningen, endring i skjønnskuddet og andre endringer i inntektssystemet.

13 av 39 kommuner i Troms og Finnmark har realnedgang i de frie inntektene i 2024.

Vi minner om at Kommunal- og distriktsdepartementets har en egen nettløsning der man kan se fordelingen av rammetilskuddet og anslaget på skatteinntektene for 2024 for din kommune. Nettløsningen finner du her: [Frie inntekter 2024 - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no/frie-inntekter-2024)

Kommune	Anslag på frie inntekter 2024	Anslag på oppgave-korrigert vekst 2023-2024	Anslag vekst regnskap 2023-2024	Realvekst 2023-2024 (kommunal deflator er 4,3 prosent)
	(1 000 kr)	(1 000 kr)	(prosent)	(prosent)
5526 Sørreisa	265 913	18 677	7,6	3,3
5516 Gratangen	110 813	7 521	7,3	3,0
5510 Kvæfjord	255 599	15 073	6,3	2,0
5542 Skjervøy	260 786	15 257	6,2	1,9
5503 Harstad	1 827 636	98 184	5,7	1,4
5532 Balsfjord	457 178	23 987	5,5	1,2
5512 Tjeldsund	377 130	19 420	5,4	1,1
5524 Målselv	523 318	26 439	5,3	1,0
5538 Storfjord	181 600	8 908	5,2	0,9
5528 Dyrøy	112 095	5 407	5,1	0,8
5534 Karlsøy	213 590	9 952	4,9	0,6
5518 Lavangen	113 405	5 211	4,8	0,5
5536 Lyngen	270 997	12 390	4,8	0,5
5540 Kåfjord	190 469	8 525	4,7	0,4
5522 Salangen	182 303	8 001	4,6	0,3
5501 Tromsø	5 151 514	221 549	4,5	0,2
5530 Senja	1 279 131	52 900	4,3	0,0
5520 Bardu	302 549	10 995	3,8	-0,5
5514 Ibestad	129 645	4 619	3,7	-0,6
5544 Nordreisa	382 210	12 861	3,5	-0,8
5546 Kvænangen	136 199	4 403	3,3	-1,0
Troms	12 763 755	590 277	4,8	0,5
5622 Porsanger	332 969	17 273	5,5	1,2
5614 Loppa	115 991	5 723	5,2	0,9
5628 Tana	277 793	13 492	5,1	0,8
5601 Alta	1 735 694	79 619	4,8	0,5
5603 Hammerfest	970 439	43 864	4,7	0,4
5636 Nesseby	110 240	4 827	4,6	0,3
5634 Vardø	187 076	7 993	4,5	0,2
5605 Sør-Varanger	782 346	32 997	4,4	0,1
5620 Nordkapp	268 100	11 011	4,3	0,0
5607 Vadsø	456 530	18 376	4,2	-0,1
5616 Hasvik	116 994	4 566	4,1	-0,2
5626 Gamvik	125 016	4 790	4,0	-0,3
5630 Berlevåg	102 878	3 345	3,4	-0,9
5632 Båtsfjord	194 293	6 057	3,2	-1,1
5610 Karasjok	237 888	7 321	3,2	-1,1
5624 Lebesby	145 098	4 196	3,0	-1,3
5612 Kautokeino	281 850	6 702	2,4	-1,9
5618 Måsøy	127 436	2 361	1,9	-2,4
Finnmark	6 608 307	274 512	4,3	0,0
Hele landet	412 818 586	18 400 494	4,7	0,4

Med hilsen

Jan-Peder Andreassen (e.f.)
fagdirektør

Gøril Toresen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Mottakerliste:

Unjárgga gjelda / Nesseby kommune	Rådhus	9840	VARANGERBOTN
Vadsø kommune	Postboks 614	9811	VADSØ
Alta kommune	Postboks 1403	9506	ALTA
Berlevåg kommune	Torget 4	9980	BERLEVÅG
Båtsfjord kommune	Hildberggt. 18	9990	BÅTSFJORD
Deanu gjelda / Tana kommune	Rådhusveien 24	9845	TANA
Gamvik kommune	Vevikv. 6	9770	MEHAMN
Guovdageainnu suohkan / Kautokeino kommune	Bredbuktnesvn. 6	9520	KAUTOKEINO
Hammerfest kommune	Postboks 1224	9616	HAMMERFEST
Hasvik kommune	Postboks 43, Fjellveien 6	9593	BREIVIKBOTN
Kárášjoga gjelda / Karasjok kommune	Postboks 84	9735	KARASJOK
Lebesby kommune	Strandveien 152 - Postboks 28	9790	KJØLLEFJORD
Loppa kommune	Parkv. 1/3	9550	ØKSFJORD
Nordkapp kommune	Postboks 403	9751	HONNINGSVÅG
Porsáנגgu gjelda / Porsanger kommune	Rådhuset	9712	LAKSELV
Sør-Varanger kommune	Postboks 406	9915	KIRKENES
Vardø kommune	Postboks 292	9951	WARDØ
Måsøy kommune	Torget 1	9690	HAVØYSUND
Tromsø kommune	Postboks 6900	9299	TROMSØ
Harstad kommune	Postboks 1000	9479	HARSTAD
Kvæfjord kommune	Bygdeveien 26	9475	BORKENES
Ibestad kommune	Emma Olsens vei 1	9450	HAMNVIK
Gratangen kommune	Nergårdveien 2	9470	GRATANGEN
Loabága suohkan / Lavangen kommune	Nesveien 7	9357	TENNEVOLL
Bardu kommune	Postboks 401	9360	BARDU
Salangen kommune	Postboks 77	9355	SJØVEGAN
Målselv kommune	Mellombygdeveien 216	9321	MOEN
Sørreisa kommune	Sykehjemsveien 41	9310	SØRREISA
Dyrøy kommune	Dyrøytunet 1	9311	BRØSTADBOTN
Balsfjord kommune	Rådhusgata 11	9050	STORSTEINNES
Karlsøy kommune	Rådhusveien 41	9130	HANSNES
Lynge kommune	Strandveien 24	9060	LYNGSEIDET
Storfjord kommune	Oldersletta 1	9046	OTEREN

Gáivuona suohkan / Kåfjord kommune	Postboks 74	9148	OLDERDALEN
Skjervøy kommune	Postboks 145	9189	SKJERVØY
Nordreisa kommune	Postboks 174	9156	STORSLETT
Kvænangen kommune	Rådhuset, Gárgu 8	9161	BURFJORD
Senja kommune	Postboks 602	9306	FINNSNES
Dielddanuori suohkan /Tjeldsund kommune	Skånlandveien 72/76	9440	EVENSKJER